

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана, Парламент Мәжілісі
20 __ жылғы «__» _____
№ _____

010000, Астана, Мажилис Парламента
«__» _____ 20 __ года

21.05.2025 ж. жарияланды

**Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі
О. А. Бектеновке**

**ДЕПУТАТТЫҚ САУАЛ
Құрметті Олжас Абайұлы!**

Қазақстанның Еуразия құрлығының дәл ортасында орналасуы – халықаралық транзиттік тасымалдарды дамыту үшін зор әлеует қалыптастырады. Тарихи тұрғыдан алғанда, қазақ даласы арқылы көне керуен жолдары, соның ішінде Ұлы Жібек жолы өткен. Бүгінгі жағдайда, Қазақстан транзиттік ағындар есебінен миллиардтаған доллар табыс табатын ірі логистикалық хабқа айналуы тиіс.

Қолда бар ақпаратқа сәйкес, халықаралық жүк тасымалы нарығында отандық кәсіпкерлер үлесі соңғы **3 жылда 30 пайыздан 51 пайызға өскен.**

Дегенмен, бұл жағдайға қуануға асықпайық (!)

2022 жылдан бастап, халықаралық автотасымал саласындағы ірі шетелдік компаниялар, Елімізде жаппай заңды тұлғаларды тіркеп, қазақстандық тасымалдаушыларға арналған квоталарға, лицензияларға, және жеңілдіктерге қол жеткізе бастады. Бұл компаниялар көбіне шетелдік көлік құралдарын, шетелдік капиталды, шетелдік персоналды, сақтай отырып, **іс жүзінде сырттан басқарылады.**

Олар халықаралық тасымалдаушылар ретінде қосымша құн салығынан босатылып, 2022 жылғы Үкіметтің №502 қаулысымен релокациялық компанияларға кәдеге жарату (утиль сбор) алымын төлемей-ақ, седельный тягачтарды тіркеуге рұқсат берілген. Сонымен қатар, 2021 жылдың желтоқсанында Салық кодексіне де өзгерістер енгізіліп, 2028 жылдың 1 қаңтарына дейін тягачтарды бастапқы тіркеу үшін нөлдік мөлшерлеме ставкасы белгіленген.

Одан басқа, Қазақстанда тіркелген шетелдік жүк көліктері Қазақстан резиденттеріне берілетін мемлекеттік тіркеу «**ақ нөмірлерін**» және халықаралық автомобиль тасымалдарына рұқсат куәліктерін алып, Еуропаға тасымал жүргізіп, шын мәнінде өз мемлекеттерінің мүддесін жүзеге асырып отыр.

Зандылығында, Көлік құралдарының жекелеген түрлерін мемлекеттік тіркеу және есепке алу қағидаларының 36-тармағына сәйкес, Қазақстан

аумағында тіркелген шетелдік қатысуы бар компаниялардың көлік құралдарына **«М» немесе «Н» сериялы «сары нөмірлер» берілуі тиіс.**

Десек те, бұл релокациялық компаниялардың көліктеріне түсініксіз себептермен **1 және 1А типіндегі қазақстандық мемлекеттік тіркеу нөмірлері берілген.**

Нәтижесінде, мемлекеттік органдардың белсенді қатысуымен ауқымды ресурстық базасы бар шетелдік ірі компаниялардың қысымымен, әсіресе көршілес елдер, отандық кәсіпкерлер халықаралық тасымалдар нарығынан ығыстырылып жатыр.

Бұл мәселемен бізге қазақстандық кәсіпкерлер, оның ішінде Республикалық жүргізушілер мен жүк көлігі иелері қауымдастығы жүгінген болатын. Олардың деректеріне сүйенсек, елімізде халықаралық автотасымалдардағы релокациялық компаниялардың үлесі **75 пайыздан асады** және **Үкімет** еш әрекет жасамаса, жақын арада бүкіл нарықты шетелдік компаниялар 100 пайыз иемденіп алады екен.

Айта кету керек, **«Ақ жол» фракциясы 2022 жылы бұл проблема** әлі айқын болмаған кездің өзінде, халықаралық автотасымалдар нарығындағы экспансияға қатысты депутаттық сауал жолдаған болатын. Сол кезде, біз шұғыл түрде шетелдік компаниялар қызметін реттейтін және ұлттық экономикалық мүдделерді қорғайтын шараларды әзірлеуді ұсынғанбыз.

Алайда, өткен үш жыл ішінде мемлекеттік органдар тарапынан қажетті шаралар қабылданбағандықтан, халықаралық тасымалдар нарығынан толық айырылып қалу қаупі туындап тұр. **Бұл өз кезегінде, ұлттық қауіпсіздік шараларын қабылдауды қажет етуі мүмкін.**

Осыған байланысты, «Ақ жол» фракциясы келесіні ұсынады:

1. Қазақстанда тіркелген шетелдік көлік компанияларының заңнама талаптарын орындауына, капитал айналамына, түпкілікті бенефициарды, персонал құрамы және басқару орагандарын айқындау мәніне кешенді тексеру жүргізілсін.

2. Шетелдік компаниялар тарапынан орын алып отырған әділетсіз бәсекелестікті болдырмау мақсатында: Көліктердің тіркеу нөмірлерін, халықаралық тасымалға рұқсат куәліктерін беру және квоталарды бөлу тәртібін реттейтін нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер енгізілсін.

3. Отандық тасымалдаушыларға арналған жеңілдіктерді, қазақстандық резиденттер атынан пайдаланатын шетелдік қатысуы бар компанияларға шектеулер енгізетін шаралар қабылданын.

**Құрметпен,
«Ақ жол» ҚДП
фракциясының депутаттары**

**С. Ерубаев
А. Перуашев
Д. Еспаева
Е. Барлыбаев
Қ. Иса
Е. Бейсенбаев**

*Орындаушы: Б. Жүсіпов
тел.: 74-67-98*

010000, Астана, Парламент Мәжілісі

20 __ ЖЫЛҒЫ « __ » _____

№ _____

010000, Астана, Мажилис Парламента

« __ » _____ 20 __ года

Оглашен 21.05.2025 г.

Премьер-Министру
Республики Казахстан
Бектенову О. А.

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Олжас Абаевич!

Географическое расположение Казахстана в самом центре Евразийского континента создает огромный потенциал для развития международных транзитных перевозок. Исторически через казахскую степь проходили древние караванные пути, в том числе Великий шелковый путь. В современных условиях Казахстан должен превратиться в крупный логистический хаб, получающий миллиарды долларов дохода за счет транзитных потоков.

Согласно имеющейся информации, за последние 3 года доля отечественных предпринимателей на рынке международных грузоперевозок выросла с 30 до 51 процентов.

Однако, не стоит этому спешить радоваться (!)

С 2022 года крупные зарубежные компании в сфере международных автоперевозок начали массово регистрировать юридические лица на территории нашей страны и получать доступ к квотам, лицензиям и льготам, предназначенным для казахстанских перевозчиков. Эти компании, в основном, используют иностранный автопарк, иностранный капитал и персонал, и фактически управляются извне.

Они как международные перевозчики освобождены от уплаты НДС, а также, согласно постановлению Правительства №502 от 2022 года, получили право регистрировать седельные тягачи без уплаты утилизационного сбора в качестве компаний-релокантов. Кроме того, в декабре 2021 года в Налоговый кодекс были внесены изменения, согласно которым до 1 января 2028 года установлена нулевая ставка для первичной регистрации тягачей.

Более того, зарегистрированные в Казахстане иностранные грузовики получают «белые» государственные регистрационные номера, предназначенные для резидентов, а также свидетельства на международные автомобильные перевозки и осуществляют транспортировку в Европу, фактически обслуживая интересы своих стран.

Согласно пункту 36 Правил государственной регистрации и учета отдельных видов транспортных средств, транспортные средства компаний с

иностранным участием, зарегистрированных на территории Казахстана, должны получать «желтые» номерные знаки серии «М» или «Н».

Тем не менее, по непонятным причинам таким релокационным компаниям присваиваются казахстанские государственные регистрационные номера типов 1 и 1А.

В результате, при активном участии государственных органов и под давлением крупных зарубежных компаний с обширной ресурсной базой, особенно соседние страны, отечественные предприниматели вытесняются с рынка международных перевозок.

С этой проблемой к нам обратились казахстанские предприниматели, в том числе Республиканская ассоциация водителей и владельцев грузового транспорта. По их данным, доля релокационных компаний на рынке международных автоперевозок в стране превышает 75 %, и если Правительство не примет мер, в ближайшее время весь рынок окажется в руках иностранных компаний.

Следует отметить, что фракция «Ақ жол» еще в 2022 году, когда эта проблема была не так очевидна, направляла депутатский запрос по поводу экспансии на рынке международных автоперевозок. Тогда мы предлагали срочно разработать меры по регулированию деятельности иностранных компаний и защите национальных экономических интересов.

Однако за прошедшие три года со стороны государственных органов необходимые меры приняты не были, и сейчас возникает реальная угроза полной утраты позиций на рынке международных перевозок. Это, в свою очередь, может потребовать принятия мер в уже области национальной безопасности.

В связи с вышеизложенным, фракция «Ақ жол» предлагает:

1. Провести комплексную проверку иностранных транспортных компаний, зарегистрированных в Казахстане, на предмет соблюдения требований законодательства, движения капитала, выявления конечных бенефициаров, состава персонала и органов управления.

2. Внести изменения в нормативно-правовые акты, регулирующие порядок выдачи регистрационных номеров, свидетельств на международные перевозки и распределения квот, с целью устранения недобросовестной конкуренции со стороны иностранных компаний.

3. Разработать и принять меры, ограничивающие доступ иностранных компаний с участием нерезидентов к льготам, предназначенным для отечественных перевозчиков.

**С уважением,
Депутаты фракции ДПК «Ақ жол»**

**С. Ерубаев
А. Перуашев
Д. Еспаева
Е. Барлыбаев
К. Иса
Е. Бейсенбаев**

*Исп...: Б. Жусипов
тел.: 74-67-98*